

ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРИЧНИХ ПАМ'ЯТОК САМБІРСЬКОГО РАЙОНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ЇХ РЕЗУЛЬТАТІВ У ТУРИЗМІ

Досліджено деякі історичні пам'ятки Самбірського району Львівської області. Особливу увагу зосереджено на похованнях, городищах, церквах та інших спорудах, які можуть мати туристичну привабливість.

Ключові слова: історичні пам'ятки, Бойківщина, кургани, городища.

Самбірський край багатий на пам'ятки історії та культури. Більшість пам'яток, які можуть зацікавити туристів, певним чином пов'язані із давньою історією. Це курганні могильники, середньовічні городища, залишки оборонних замків, дерев'яні церкви, костели, монастирі.

Ще у 1932 році на території села Городище було розкопано три кургани кінця бронзової доби (поч. I тис. до н.е.). На околиці села також збереглося давньоруське городище XI–XIII ст. [10, с. 42–43]. Два кургани бронзової доби поч. II тис. до н.е. досліджено у с. Велика Озимина. Поблизу с. Кульчиці вивчено 13 курганів епохи ранньої бронзи (III тис. до н.е.). В околицях селища Дубляни археологи теж зафіксували низку курганів.

Археолог В. Кобільник згадує могилу поблизу Дублян із дуже цікавою давньою назвою “Закляте військо”. Ймовірно, що йдеться про помітний колись курган, рештки насипу якого ще збереглися на вершині пагорба на полі, яке називається “Олешів”. Цей топонім дає підставу твердити, що Дубляни за княжої доби мали назву Олешів. На цьому полі виорали горщик княжої доби [9, с. 52].

Також В. Кобільник наводить дані про оборонні вали у селі Вільшаник на присілку “Слобода” [7, с. 28]. На місці цих валів у 1962 році місцеві школярі знайшли кам'яну сокиру, яка була виготовлена в добу неоліту. У селі Бережниця в 1932 році розкопано кремінну гладжену сокирку, яку можна побачити в експонатах музею Бойківщини у Самборі. Біля сіл Вільшаник і Викоти знаходиться городище княжої доби (IX–XII ст.). На західній околиці села Вістовичі виявлено двошарове поселення перших століть нашої ери [6, с. 29].

Добре збережені курганні могильники виявлено археологами у північних околицях сіл Рогізно та Верхівці (колишні Райтаровичі). Варто згадати, що у Райтаровичах ще 170 років тому було знайдено цікаві археологічні матеріали: глиняну миску і урну із спаленими кістками, що походили із зруйнованого поховання [12, с. 46]. В околицях села Колбаєвичі теж відкрито пам'ятки археології. Зокрема, в урочищі

Ріписько знайдено поселення періоду XII–XIII ст. В урочищі Загумінки відкрито двошарове поселення латенської культури і періоду XV–XVII ст. [6, с. 26].

Багато сіл Самбірського району мають давню історію, яка сягає періоду княжої доби. Так, перша письмова згадка про село Вощанці міститься в документах Галицько-Волинського князівства, виданих князем Левом. Своєю грамотою 1284 року він дарував бояринові Ярославичу Юліяновичу Шептиці село Канафости і Онуфріївський монастир, а також підтвердив право власності на землі, що колись належали його предкам, для заснування сіл Шептичі і Вощанці у Самбірській волості. Щоправда, достовірності науковців про автентичність цих документів і досі немає. Офіційною датою заснування Вощанців вважається 1436 рік [18].

Історія села Гординя бере свій початок з XIII ст. Саме тоді князь Лев Данилович надав грамоту на володіння землями Стефану Лізді. Оригіналу цього документа немає, є дві копії, одна з XVI століття, а друга – з пізніших часів. В грамоті йшлося про таке: *“Я, князь Лев, возвалиєсмо з Литовської землі Стефана Лізда, дали єсми єму в Самборській волости село Гординю, а друге Дорозево зо всіми ужитками і землев, і сіножатями, со дубравами, з лісами, і бортами, і сітми, і з ріками, і со млином, і со езіорми, і потоки, со криничами, і со риніями, і со всіми прави, так яко сми сами держали і тако далисмо єому на вікі і дітіом єго і внучатом єго і правнучатом єго на вікі. В ненадобі уступатисіа на тоє слово нікому, а хто сіа уступит суд ми і з ним будем мати перед Богом”* [5, с. 18]. Відомо, що король Сигізмунд II 8 січня 1557 року підтвердив цей документ [5, с. 18].

Дослідник історії села Іван Филипчак у 30-х рр. XX ст. твердив, що бачив особисто і зняв копію із ще однієї копії грамоти князя Лева, у якій була кінцівка і позначена дата: 5 травня 1274 року. Якщо це правда, то це і є перша згадка про заснування села Гординя [5, с. 21].

Село Ваньовичі теж має давню історію. Під час спілкування з мешканкою села, вчителькою початкових класів, дослідницею історії села Андрейко Ольгою Григорівною, ми ознайомилися з уривком із церковного літопису про походження назви села, його історію. Церковний літопис зокрема розповідає, що *“у 1245 р. татарські орди підійшли до села. Галицькі князі мужньо захищали свою землю. Одним з них був Іван, а воєводою у нього служив його побратим Ваньо. В одній із битв він загинув (в честь нього і було назване село Ваньовичами), а татари були розбиті. За наказом князя на узгір'ї в честь перемоги почали будувати церкву святого Миколая, у будівництві брали участь і татари. Від них і походять прізвища обивателів Ваньович: Сарахман, Гадзаман, Сагало, Кархут, Темник”* [15]. У селі колись стояла вежа князів, яку стерегли лучники. На жаль, вежа не збереглася.

Село Бабина згадується в Галицько-Волинському літописі у 1292 р. як повноправна громада. Тоді була заснована громадська рада – “Община”, якій Данило Галицький дарував “Грамоту про незалежність до Перемишльської землі”. Грамотою від 8 жовтня 1292 р. князь Лев Данилович с. Бабине (Бабина) подарував Самбірському єпископові Євтимію. Перша дорога до сусіднього села Береги називалася Руською. Шлях пролягав вбхід через річку, околицями через “окоп” на “гран дівки” до “чорної корчми” [13, с. 72]. З цього часу в пам’яті жителів залишилися тільки ці топоніми.

На думку дослідника фортець і замків О. Мацюка, в багатьох селах Самбірського району в середині XVII ст. існували оборонні замки. В той час населення Прикарпаття, ведучи постійну боротьбу з ворожими нападами, будувало замки бастіонного типу. Дуже часто церкви, костели, монастирі, божниці теж перетворювалися на фортеці. Великі землевласники і шляхта, налякані козацько-селянськими повстаннями кінця XVI – першої половини XVII ст., пристосовують для оборони свої палаци та двори [11, с. 62]. Такі замки існували в селах Бісковичі, Бережниця, Вербівка, Викоти, Блажів. Зокрема, у селі Блажів до сих пір збереглося укріплення “Окоп” і оборонні вали під назвою “стави” [11, с. 62].

Більшість сіл Самбірського краю мають унікальну історію, але слабо збережені історичні пам’ятки. Так, у селі Бісковичі була дерев’яна церква

Рис. 1. Каплиця у селі Бісковичі

Рис. 2. Напис на каплиці у селі Бісковичі

Преподобного Онуфрія, яку селяни розібрали. На місці унікальної церкви зараз стоїть капличка Пресвятої Богородиці (рис. 1) з написом: “На цьому місці стояв престіл старої дерев’яної церкви прп. Онуфрія Великого, збудованої в 1740 році. У серпні 2009 р. стара будівля церкви була професійно демонтована та безоплатно передана для подальшої відбудови в Святогірський чоловічий монастир “Покладення Ризи Пресвятої Богородиці” УАПЦ (урочище “Свята Гора” між селами Уїня, Черемошня і Білий Камінь Золочівського району). На час освячення фігури Матері Божої 8 листопада 2010 року церква в монастирі повністю відбудована.”

фігурки Матері Божої 8 листопада 2010 р. церква в монастирі повністю відбудована” [17] (рис. 2). На щастя зі старої церкви у новозбудовану перенесено унікальні старовинні ікони Благовіщення 1713 р., Преподобного Онуфрія, Архистратига Михаїла та престільний хрест з Єрусалиму.

Село Велика Білина відоме тим, що у 1686 році тут було закладено монастир під управою отців Василіян. М. Коссак вважав, що “монастир той стояв заодно поль зарядом монастира Лаврського. Звичайно мешкало ту по 2 монаховь, котри маючи ту невеличку церковь, набоженьство отправляли, и господарством хутора займалися” [8, с. 18610]. Відомо, що у 1691 році монастир перейшов в унію, у 1743 р. був інкорпорований, а у 1811 р. – закритий [3, с. 189].

Як писав Микола Голубець, “за принятим звичаєм, вслід за інкорпорацією Білини, закладає там Лаврівська централія свій монастирець – експозитуру, що проіснував до 1775 року, коли через недостачу відповідних фондів, злився з Лавровим цілковито, причому леговані в його користь фонди перенесено на новоорганізований дрогобицький монастир. Все ж таки аж до 1841 року проіснувала в Білині резиденція і щойно того року перенесено до Лаврова усе її рухоме майно в парі з чудотворним образом Богородиці” [4, с. 46].

Рис. 3. Церква Святого Василя у селі Велика Білина

Цей монастир мав велике релігійне значення для парафіян, тому що в ньому містився чудодійний образ “Успіння Божої Матері” [1, с. 48]. Жителі частини села, що має топонімічну назву “Підгай” ще й досі святкують храмовий празник 28 серпня, в День Успіння Богородиці. У 1841 р. отці Василіяни продали живий інвентар, ерекціональні гранти

навколо монастиря, а також сіножаті, після яких досі залишилася топонімічна назва “Кляшторне”, забрали з собою цю чудотворну ікону і завезли до своєї головної резиденції в Лаврові [1, с. 48]. Цей факт наводить і М. Ваврик: “Сюди (до Лаврова – авт.) на величаві підпусти напливав тисячами побожний нарід із своїх гарних гір до чудотворної ікони Пресвятої Богородиці, що її в 1811 р. перенесено сюди зі скасованого Білинського монастиря” [3, с. 90].

М. Голубець допускає, що “Лаврів дорожив може не так матеріальною вартістю Білини, як одним із моментів свого морального престижу і ще 1791 р. віддав василіянському прокураторові

Здюшинському до диспозиції “Summarium Documentorum Monasterioli Bilina Magna Basilian. Ad Lawrowaffcietietincorporate” [4, с. 47].

Зараз від монастиря залишилася тільки дерев'яна двозрубна безверха церква св. Василя, вкрита спільним дахом з низенькою вежею і наметом на західному фасаді (рис. 3). На території, де колись стояв монастир, досі зберігаються дві криниці. Старожили стверджують, що їх викопали, оскільки тут двічі людям об'являлася Матір Божа [1, с. 6].

Серед історичних об'єктів Самбірщини вагоме місце займають пам'ятки архітектури. 51 об'єкт занесено до загальнодержавного реєстру, найстарішими з яких є Вознесенський костел в м. Рудки (1728 р.), церква Святого Духа в с. Викоти (1671 р.), церква Різдва Пресвятої Богородиці в с. Зарайське (1850 р.), церква Святої Трійці в с. Мала Білина (1671 р.).

У селі Викоти збереглася дерев'яна церква Зіслання Святого Духа (рис. 4), яка датується 1671 р., про що свідчить напис на одвірку. Церква внесена до реєстру пам'яток архітектури національного значення. Із 13 книги “Шематизм греко-католицького духовенства”, датованої 1937 р., дізнаємось, що церква відносилась до Самбірського деканату і на той час в селі проживало 1718 українців, 31 – поляк, 5 – євреїв [14, с. 524].

Рис. 4. Церква Зіслання Святого духа у с. Викоти

Рис. 5. Церква Різдва Пресвятої Богородиці у селі Зарайське

У селі Зарайське знаходиться пам'ятка архітектури національного значення – дерев'яна церква Різдва Пресвятої Богородиці (рис. 5). Збудована вона у 1634 році. Тризрубна, одноверха будівля, завершена наметовим пірамідальним верхом. В 1930-х роках гонтові покриття замінили на цинковану бляху [14, с. 864].

Дерев'яна церква Різдва Пресвятої Богородиці в Зарайському має збережений в інтер'єрі різьблений чотирьохярусний іконостас. Створений він в кінці XVII ст. майстрами з найбільш популярного тоді в Перемиській єпархії художнього осередку, що був у Судовій Вишні. Дослідники припускають, що малярство цього іконостасу виконав популярний тоді в краї іконописець Іван Медицький, який проживав у м. Самборі [14, с. 864].

У даний час іконопис грубо перемальований під час чергових поновлень і потребує реставраційних робіт. Архітектурні форми різьбленого і позолоченого декору цього іконостасу є теж самобутніми не лише в контексті європейської культури, але і безпосередньо в мистецтві України. Особливої уваги тут заслуговує пластика вишуканих форм царських воріт, в роботі над якими найбільш традиційно виявлявся талант давніх різьбярів. Так само цінними у середині церкви є й інші збережені ікони та вівтаряки XVIII–XIX ст. [14, с. 518]. На жаль, церква перебуває в занедбаному стані та потребує негайної реставрації.

Пам'яткою архітектури загальнодержавного значення є дерев'яна церква Воздвиження Чесного Хреста у Вощанцях. Збудована вона у 1734 р. без жодного цвяха. У церкві зберігся мистецький іконостас. В інтер'єрі церкви, на хорах, збережено фрагмент гонтової покрівлі, якій майже триста років. У виданні В. Слободяна “Церкви України. Перемиська єпархія” помилково написано, що дерев'яна церква у Вощанцях згоріла у 1992 році [авт.].

У південно-західному куті церковного подвір'я стоїть велика дерев'яна двоярусна дзвіниця, накрита цибулеподібною банею з ліхтарем і маківкою. На дзвоні напис: *“Оцей дзвін віддав до церкви Вощанецької храмови Воздвиження Чесного Хреста Божого приосвячений його милість господин Атанасій на Шептицях Шептицький, архієпископ митрополит Київський і вся Русі, єпископ Львівський, Галицький і*

Рис. 6. Церква Пресвятої Богородиці у селі Долобів

Кам'янецький, архімандрит Києво-Печерський та Угнівський. Року Божого 1742. Перелитий 1929 року” [19]. Церква у с. Вошанці побудована в час діяльності Київського митрополита Атанасія Шептицького (1686–1746 рр.), який був родом з Вошанець.

У селі Долобів знаходиться дерев'яна церква Успення Пресвятої Богородиці (рис. 6). Храм належить до числа 10-ти найстарших храмів у Львівській області. Існуючий храм збудували, згідно з даними шематизмів, у 1610 році. Дослідник В. Кармазин-

Каковський датує церкву 1745 роком. Це тризрубна одноверха будівля. Рівновисокі і рівноширокі її зруби вкриті спільним двосхилим дахом з невеликим восьмимериком над навою, завершеним цибулястою банею з ліхтарем і маківкою [14, с. 501].

У селі Дубрівка зберігся костел св. Варвари, який має цікаву історію. Спочатку було споруджено каплицю біля цілющого джерела. О. Фредерик Алембек під час візитації у 1642 році згадує її як муровану, що мала три вівтарі, проте головний перенесли у парафіяльний костел у Самборі. За протоколом візитації Перемишльського єпископа Вацлава Сераковського від 1753 р., окрім головного вівтаря св. Варвари з однойменним чудотворним образом першої половини XVII ст., були ще 4 вівтарі – Матері Божої Святого Скапулярію, св. Петра і Павла, св. Урсули та св. Миколая. У 1794 р. відбулося відновлення чудотворної ікони в костелі. За переказами, образ Мучениці за віру не раз рятував місцевих жителів від лиха та неприятельського спустошення [2, с. 178].

У Самбірському районі є багато хрестів, могил, насипаних на честь пам'ятних подій. Так, під час польових досліджень у селі Луки

Рис. 7. Село Луки, пам'ятник в честь скасування панщини

Рис. 8. Пам'ятник-хрест у селі Корналовичі

(Конюшки-Семенівські) на подвір'ї церкви Трьох Святих віднайдено пам'ятник з написом: “Боже Великий Єдиний нам Україну храни. 1848–1928 – пам'ять знесення панщини. Дня 16 мая” (рис. 7). Подібні хрести на честь скасування кріпосного права в Галичині виявлено і в інших селах.

У с. Корналовичі виявлено Хрест-пам'ятник часів Першої світової війни з написом: “На пам'ятку всесвітньої війни в.р. 1914-15-16. В подяку Найсолідшому Серцю Н.Хреста Пр.Д.Марії за опіку нашого села під час ворожого наїзду та за прогнане ворогів з наших околиць поставили вдячні громадяни з Корналовиц 15.V.1916 р.” (рис. 8). В багатьох селах Самбірщини є насипні могили з пам'ятним знаком – хрестом з написом: «Дорогим односельчанам, полеглим за волю України в 1941–1950 рр. Такі хрести виявлено в селах Воютичі (рис. 9), Мала Білина, Лука (рис. 10), Залужани (Татарів) (рис. 11), Дубляни, Звір та ін.

Рис. 9. Пам'ятний Хрест у селі Воютичі

Рис. 10. Пам'ятний хрест борцям за волю України у селі Лука

У с. Калинів (стара назва Кайзердорф) знаходиться пам'ятник сотенному Григорію Янківському (“Ластівка”) та 100 героям-повстанцям, які загинули на Закерзонні, Перемишльщині і Самбірщині у 1940–1954 рр. У с. Береги стоїть пам'ятник Костянтину Мельнику – референту ОУН, громадсько-культурному діячеві. Зі слів мешканця села п. Когута Б. П., у селі збереглася садиба родини Мельників. Зараз вона порожня, потребує ремонту. Мешканці села хочуть зробити тут музей-садибу Костянтина Мельника.

Рис. 11. Пам'ятний хрест січовим стрільцям у селі Залужани

Рис. 12. Пам'ятник воїнам УПА у селі Гординя

Село Гординя теж виявилось багатим на пам'ятники:

1. Пам'ятний хрест та знак “Тут спочивають воїни УПА, які 4.ІІІ.1948 р. віддали життя за Україну” (рис. 12).
2. Пам'ятник членам ОУН і УПА, с. Гординя.

3. Пам'ятник С. Бандері та Є. Коновальцю – борцям за волю України (рис. 13).

4. Могила з хрестом “Українським героям – Січовим Стрільцям. Нашадки вдячні. 1990 р.”.

Рис. 13. Пам'ятник С. Бандері та Є. Коновальцю у селі Гордня

Рис. 14. Пам'ятний знак у селі Сприня

У с. Новосілки Гостинні від місцевого жителя М. Пітуся ми дізналися, що до 1241 р. село називалося Романівка, але було спалено монголо-татарами. Вцілілі мешканці освоїли в густих лісових хащах нове село, яке назвали Новосілки. Новосілки стали називатися Гостинними тому, що лежали на “Цісарському гостинці” (дорозі).

Славне своєю історією село Кульчиці, перша згадка про яке датується 1284 роком (згадується у привілеї князя Лева Даниловича). Село є батьківщиною трьох козацьких гетьманів: Петра Конашевича Сагайдачного, Марка Жмайла, Павлюка (Бута). Село Кульчиці є осередком українського шляхетського роду Кульчицьких: героя оборони Відня Юрія Кульчицького, української художниці Кульчицької Олени, українського правознавця Кульчицького Володимира Семеновича. Щороку тут проводиться фестиваль “Кульчиці-Фест”. У селі також є пам'ятник гетьманові Сагайдачному і Музей славетного козацького ватажка. У 2010 р. за сприяння Фонду козацької слави тут споруджено пам'ятник Юрію Кульчицькому.

На півдні району лежить село Сприня. Тут 11–15 липня 1944 р. відбулася важлива історична подія – було створено Українську Головну Визвольну Раду (УГВР) (рис. 14). Саме тут відбувся перший Великий Збір УГВР, були прийняті Тимчасовий устрій, Платформа, Універсал УГВР, Присяга вояка УПА. Президентом УГВР було обрано Кирила Осьмака, віце-президентом Івана Вовчука. Засновниками і учасниками Збору були: о-др Іван Гринюх, Василь Мудрий, Микола Дужий, Омелян Логуш, Катерина Логуш, Василь Потішко, Павло Туруна, Лев Шанковський, Павло Шумовський, Петро Чуйко [16].

Зараз на цьому місці знаходиться спортивно-оздоровчий табір ім. Кирила Осьмака. На території табору є клуб відпочинку, в якому розміщені експонати про історію визвольного руху в краї, поруч відбувається будівництво стилізованої криївки. На території табору споруджено пам'ятник героям ОУН-УПА (рис. 15).

В селі Велика Озимина 11 вересня 2001 року відкрито пам'ятний знак родоводу Івана Франка. До кам'яної брили прикріплено алюмінієву

Рис. 15. Пам'ятник у селі Сприня

Рис. 16. Пам'ятник радянським воїнам у селі Ралівка

таблицю з написом “З Озимини бере початок рід І. Франка. Тут народився його прадід Теодор, дід Іван, а 11.05.1802 року – батько Яків Франко”.

У Самбірському районі збереглося чимало пам'ятників історії радянської доби: Братські могили радянських воїнів у с. Бісковичі, с. Дубрівка, с. Ралівка (рис. 16), с. Корничі, смт Дубляни, Братська могила юнаків та дівчат, розстріляних фашистам в смт. Дубляни, поховання радянського воїна А.І. Городенцева в с. Луки, Братська могила прикордонника А.А. Побажанова і невідомого радянського воїна в с. Черхава.

Як бачимо, Бойківщина багата на різноманітні пам'ятки історії. Однак, тільки наявність цікавих історичних об'єктів в Самбірському районі ще не є запорукою сталого розвитку туризму. В питанні дослідження історичних пам'яток Самбірщини залишається багато проблем, і перша з них – це прив'язка історичних об'єктів до існуючих туристичних маршрутів. Проте, як свідчить світова практика, включення історичних об'єктів у сферу туризму може надати їм своєрідного нового життя – по-перше, надасть цікаву інформацію для туристів, по-друге, допоможе зберегти унікальні історичні пам'ятки.

На наш погляд, досліджені історичні пам'ятки Самбірщини в перспективі можуть бути використані під час розробки і прокладання нових туристичних маршрутів. Використовуючи науково-обґрунтований підхід, варто не загубити такий потужний потенціал унікальних історичних об'єктів.

ДЖЕРЕЛА:

1. *Артимович В.* Велика Білина і довкілля [Текст] / В. Артимович. – Львів: Євросвіт, 2003. – 216 с.
2. *Бучек М., Седельник І.* Львівська Архідієцезія Латинського обряду. Парафії, костели та каплиці, том 1, частина 1, видання друге. – Львів, 2008.
3. *Ваврик М.* Нарис розвитку і стану Василіанського чина XVI–XX ст. Топографічно-статистична розвідка / М.Ваврик – Рим, 1979.
4. *Голубець М.* Лаврів. Історико-археологічні студії. Записки чину св. Василя Великого. – Жовква, 1924. – Р. 1. – Т. 1.
5. *Гординський Р., Виханський Б.* Гординя / Р. Гординський. – Дрогобич: Швидкодрук, 2011.
6. *Івановський В., Конопля В., Оприск В.* Розвідкові роботи на Самбірщині / Василь Івановський // Бойківщина: історія та сучасність [Матеріали міжнародного історико-народознавчого семінару “Населення Бойківщини в контексті загальнокарпатського етнокультурного розвитку”], Самбір, 14–16 вересня 1995р. – Львів-Самбір. – 184 с.
7. *Кобільник В.* З археології Бойківщини // Літопис Бойківщини. – В. 2. – Ч. 3–6 за 1934–1935рр. – Львів: Каменяр, 2007.
8. *Коссак М.Н.* Шематизм провінції св. Спасителя / М. Коссак. – Львів, 1867. – С. 18610.
9. *Куб'як К. В.* Кобільник – історик Самбірщини / Кость Куб'як // Бойківщина: історія та сучасність [Матеріали міжнародного історико-народознавчого семінару “Населення Бойківщини в контексті загальнокарпатського етнокультурного розвитку”], Самбір, 14–16 вересня 1995 р. – Львів-Самбір. – 184с.
10. *Кульчицький-Волчко І.* Про так звані “шляхетські” села на Бойківщині / Іван Кульчицький-Волчко // Літопис Бойківщини. – Ч.1/29/40/. Січень-червень 1979.
11. *Мацюк О.* Пам'ятки оборонного будівництва Самбірщини / Орест Мацюк // Бойківщина: історія та сучасність [Матеріали міжнародного історико-народознавчого семінару “Населення Бойківщини в контексті загальнокарпатського етнокультурного розвитку”], Самбір, 14–16 вересня 1995 р. – Львів-Самбір. – 184 с.

12. *Павлів Д., Петегурич В.* Археологія Бойківщини: нові відкриття / Дмитро Павлів // Бойківщина. Науковий збірник. Матеріали наукової конференції “Бойківщина: віра, культура, цивілізація”, присвяченої 75-річчю товариства “Бойківщина”, Дрогобич-Трускавець, 28–29 вересня 2002 р. – Дрогобич-Трускавець, 2004. – 440 с.
13. *Рабій Ю.С.* Княжий город Самбір / Ю.С. Рабій. – Львів-Самбір: Ютика, 1999. – 422 с.
14. *Слободян В.* Церкви України. Перемиська єпархія / В.Слободян. – Львів, 1998. – 863 с.
15. Із літопису с.Ваньовичі, записаного від Андрейко О.Г., мешканки села.
16. Записано зі слів Руслана Юркевича, директора спортивно-оздоровчого табору ім. Кирила Осьмака в с.Сприня.
17. Із напису на каплиці у в.Бісковичі.
18. *Чаус О.* Чесний Хрест чесних людей. Майже детективна історія с. Вошанці та його дерев'яної душі. “Україна молода”. – 2009 .
19. Дерев'яні церкви Львівщини, електронний проект Віктора Громика. 2008 р. <http://decerkva.org.ua/>

Галина КОЗАК

ИССЛЕДОВАНИЕ ИСТОРИЧЕСКИХ ПАМЯТОК САМБОРЩИНЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПРИМЕНЕНИЯ ИХ РЕЗУЛЬТАТОВ В ТУРИЗМЕ

Исследовано некоторые исторические памятники Самборского района Львовской области. Особое внимание сосредоточено на захоронениях, городищах, церквях и других сооружениях, которые могут иметь туристическую привлекательность

Ключевые слова: исторические памятники, Бойковщина, курганы, городища.

Halyna KOZAK

THE SCIENTIFIC RESEARCHES OF SAMBIR REGION HISTORICAL SITES AND THE PERSPECTIVES OF USING THESE RESULTS IN TOURISM

Some historical monuments of Sambir district, Lviv region are investigated. Particular attention is focused on the tombs, settlements, churches and other structures that may be attractive for tourists.

Keywords: historical sites, Bojkivshina , mounds, settlement.